

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri
Landbrugsstyrelsen

Kontrolinstruks for efterfølgende kontrol Privat skovrejsning tilsagnsår 2019

1%

April 2024

Denne kontrolinstruks er udarbejdet af
Landbrugsstyrelsen i 2024

© Landbrugsstyrelsen

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Landbrugsstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V
Tlf.: 33 95 80 00
E-mail: mail@lbst.dk
www.lbst.dk

Dokumenttype:	<i>Instruks, kontrolinstruks</i>
Klassifikation:	<i>Arbejdsbrug</i>
Dataejer:	<i>Henrik Vargaard, Regional Kontrol, Landbrugsstyrelsen</i>
Forfatter:	<i>Team Kontrol & Support, Regional Kontrol, Landbrugsstyrelsen med bidrag fra Projekttilskud og EU & Projekt</i>
Godkender(e):	<i>EU & Projekt, Landbrugsstyrelsen</i>
Ajournøringspligtig:	<i>Team Kontrol & Support, Regional Kontrol, Landbrugsstyrelsen</i>
Ikrafttrædelsesdato:	<i>30. april 2024</i>
Dato for næste revision:	<i>31-12-2024</i>

Dato	Noter	Forfatter(e)	Godkendelse
21-02-2022	<i>Sendt i høring</i>	<i>TRIOLS, SARLIN</i>	
26-10-2022	<i>Mundtlig høring</i>	<i>SARLIN</i>	
26-10-2022	<i>Sendt til godkendelse</i>	<i>SARLIN</i>	
31-10-2022	<i>Godkendt</i>		<i>ASGEPE</i>
21-02-2023	<i>Sendt i høring</i>	<i>SARLIN</i>	
29-11-2023	<i>Sendt til godkendelse</i>	<i>SARLIN</i>	
30-11-2023	<i>Godkendt</i>		<i>ASGEPE</i>
08-04-2024	<i>Sendt i høring</i>	<i>SARLIN, DAVJEP</i>	
11-04-2024	<i>Sendt til godkendelse</i>	<i>SARLIN, DAVJEP</i>	
24-04-2024	<i>Godkendt</i>		<i>ASGEPE</i>

Sagsnr. i Workzone:	24-13-000009
ISBN-nummer:	978-87-7120-766-8

Indhold

1.	Introduktion.....	5
1.1	Formål.....	5
1.2	For dig, der er ny kontrollør.....	5
2.	Gennemførelse af kontrol	7
2.1	Kontrolgrundlag	7
2.2	Udfyldelse af kontrolrapport og bilag	7
2.2.1	Kortbilag.....	8
2.2.2	Billeddokumentation	8
2.2.3	Udfyldelse af rapporten.....	8
2.3	Varsling og retssikkerhedsbrev	9
2.4	Oprettelse af opmålings sag	10
2.4.1	Observationer i IMK	11
2.5	Vurdering og opmåling af arealer og hegn.....	11
2.5.1	Projektarealet.....	11
2.5.2	Tilplantede arealer	12
2.5.3	Spor	12
2.5.4	Vildtpassager	12
2.5.5	Arealer, der ikke er tilplantet	12
2.5.6	Hegnslængde	13
2.6	Vurdering af plantetal.....	13
2.7	Prøveflader og plantetælling	13
2.7.1	Antal prøveflader	14
2.7.2	Prøveflader – optælling over tre rækker	14
2.7.3	Cirkulære prøveflader	14
2.7.4	Delområder	14
2.7.5	Udlægning af prøveflader	15
2.7.6	Selvforryngelse	15
2.7.7	Rækkevis indblanding.....	15
2.7.8	Invasive arter og ikke-godkendte arter.....	15
2.8	Kontrol af bilag og anden dokumentation	15
2.8.1	Typer af dokumentation	15
2.8.2	Krav til faktura	16
2.8.3	Ejerforhold	17
2.9	Skiltning	17
2.10	Orientering af Miljøstyrelsen	17
2.11	Force majeure.....	18
2.12	Mistanke om svig	19
2.13	VAKS & Workzone.....	20
2.13.1	Opgaverne ligger i VAKS	20
2.13.2	Afslutning af opgaven	20
2.13.3	Registrering af M-tid	21
2.13.4	Kontakt.....	21
3.	1 % Efterfølgende kontrol	22
3.1	Forberedelse.....	23

3.2	Areal (Projektareal).....	23
3.2.1	Besigtigelse	23
3.2.2	Arealet skal være fortsat være tilplantet	23
3.2.3	Spor i det godkendte areal.....	23
3.2.4	Utilplantede arealer medregnet i det godkendte areal	23
3.3	Pesticider og biocidholdige produkter	23
3.4	Hegn	24
3.4.1	Hegnet er fjernet – var funktionen opfyldt?.....	24
3.4.2	Hegnet er til stede – er funktionen opretholdt?	24
3.4.3	Indhegningens størrelse	24
3.5	Skovbryn.....	24
3.5.1	Mindstekrav til antal levende planter.....	25
3.5.2	Tilladte arter i skovbryn.....	25
3.5.3	Skovbrynets bredde.....	25
3.5.4	Ingen langsgående spor i skovbrynet	26
3.5.5	Mindst 20% buske	26
3.5.6	Maksimalt 40% buske, småtræer og ammer.....	26
3.5.7	Nåletræer.....	26
3.5.8	Skovbrynets opbygning	26
3.6	Løvtræsbevoksninger	26
3.6.1	Mindstekrav til antal levende planter.....	27
3.6.2	Anvendte træarter	27
3.6.3	Mindst 75% løvtræer.....	27
3.6.4	Nåletræsholme	27
3.6.5	Mindst 10% indblanding en anden blivende træart	28
3.6.6	Maksimalt 20% buske, småtræer og ammer.....	28
3.7	Nåletræsbevoksninger	28
3.7.1	Mindstekrav til antal levende planter.....	28
3.7.2	Anvendte træarter	29
3.7.3	Mindst 10% indblanding af løv / eller tre blivende nåletræsarter.....	29
3.7.4	Maksimalt 20% buske, småtræer og ammer.....	29
3.8	Forstlig pleje	29
3.9	Særlige vilkår	29
3.10	Andre kontrollerede forhold.....	29
3.11	Skiltning	30
3.12	Bilagskontrol	30
3.13	Projektets opretholdelse	30
4.	Retsgrundlag.....	31

1. Introduktion

1.1 Formål

Formålet med tilskudsordningen er at etablere nye skove. Ordningen er en del af landdistriktsprogrammet. I programperioden 2014-2022 er formålet med ordningen, at skovene bidrager til at implementere vandrammedirektivet ved at reducere kvælstofudledningen. Desuden er formålet, at skovene beskytter drikkevandsressourcer samt binder kulstof. I forbindelse med ansøgningen pålægges arealet fredskovspligt, og arealet skal derfor fremover drives efter skovlovens bestemmelser om bæredygtig skovdrift. Miljøstyrelsen er myndighed efter skovloven.

1.2 For dig, der er ny kontrollør

Denne instruks skal bruges til efterfølgende kontrol af tilsagn fra ansøgningsåret 2019. Det er vejledning og bekendtgørelse fra 2019, der gælder for tilsagnet.

Du skal i forbindelse med kontrollen bruge en iPad til opmåling. Vejledningen i brug af iPad hedder "Guide til IMK i marken" og findes på [Landbrugsstyrelsen intranet](#) → [Det faglige indhold](#) → [Kontrolportal](#) → [Kontrol – Areal](#) → [Tekniske guides](#).

Du skal forberede dig ved at:

- Gennemse kontrolgrundlaget
- Læs rapporten fra afsyning eller 5% kontrollen
- Undersøge om du kan se tilplantningen på ortofoto
- Orienter dig på skovkortet om, hvad der er plantet.

Når du danner overblik over skovkortet skal du vide, at traditionelt opdeles skove i afdelinger, der på kortet er angivet med et tal og skilles af en signatur med skiftevis streg og punkt. Den enkelte afdeling inddeles i litra, som angives med bogstav. Signaturen er enten en sammenhængende streg eller en prikket streg.

Træarten (arealanvendelsen) angives med en kode på tre bogstaver. De mest almindelige koder er vist nedenfor. Ofte bruges også en farve til at markere træarten.

Tabel 1.1 Træarter, lysåbne arealer og deres forkortelser

Løvtræer		Nåletræer		Lysåbne arealer og andet	
Forkortelse	Betydning	Forkortelse	Betydning	Forkortelse	Betydning
ALØ	Andet løv	ANÅ	Andet nål	AGE	Ager, mark
ASK	Ask	DGR	Douglas	EKS	Eksisterende skov
BIR	Birk	GRA	Grandis	ENG	Eng
BØG	Bøg	LÆR	Lærk	HED	Hede
EG	Eg	NGR	Nordmannsgran	LYSN	Lysning
KIR	Fuglekirsebær	RGR	Rødgran	MOS	Mose
KRT	Krat	SGR	Sitkagran	ORE	Overdrev
LIN	Lind	SKF	Skovfyr	PUB	Publikumsfaciliteter
LØN	Spidsløn			SLE	Slette
REG	Rødeg			SØ	Sø
REL	Rødel			UBV	Ubevokset
VÆR	Værnskov, skovbryn			UKU	Ukultiveret, ubevokset
ÆR	Ær, ahorn				

- Hvis der ligger en bevoksningsliste i kontrolgrundlaget, skal du læse den igennem inden besøget. Er der bevoksninger, der ud fra bevoksningslisten ikke lever op til reglerne, skal du besigtige dem.

Bemærk, at ansøger alene er forpligtet til at oplyse hovedtræarten. Ansøger må derfor gerne have ændret på artsvalget og indblandingsprocenterne uden at meddele det. Det er ansøgers ansvar at sikre sig, at tilplantningen fortsat er opretholdt og lever op til alle krav. Det er derfor ikke en fejl, hvis tilplantningsplanen ikke fulgt, og du skal på besøget tage stilling til om de enkelte bevoksninger fortsat overholder alle forpligtelser i forhold til den tilskudssats, der er udbetalt til arealet.

- Da nogle tilplantningsplaner er mangelfulde og f.eks. angiver "blandet løv" som hovedtræart, er det en fordel at starte besøget med at spørge ansøger, hvad der konkret er plantet hvor. Det fremgår ikke nødvendigvis af afsynings- eller kontrolrapporten, om ansøger har ændret hovedtræart mellem ansøgning og udbetalingsanmodning.
- Undersøg, om nåletræsholme fremgår af materialet fra afsyning eller kontrol. Spørg eventuelt ansøger, om der er plantet holme af nåletræ i løvtræskulturterne og hvor de er plantet. Du skal kontrollere, at de ikke er større end 0,10 ha.
- Det kan også være en fordel at spørge ansøger, hvilke træarter, der er den blivende indblanding og om der er brugt ammetræer.

Husk, at selvom ansøger eller ansøgers konsulent oplyser, at en art er en del af den blivende bevoksning, er det fortsat dig, der ud fra lokalitet, artssammensætning og indblandingsmønster skal vurdere, om arten skal tælles med som blivende indblanding eller ammetræ. Beskriv i bemærkningen i rapporten hvorfor du vurderer, at arten skal betragtes som et ammetræ.

2. Gennemførelse af kontrol

Her i Kapitel 2 får du anvist hvordan du skal udfylde kontrolrapporten samt generelle metoder til at udføre kontrol.

For mere uddybende beskrivelse af forberedelse til kontrol og kontrollørens forpligtigelser, henvises der til den generelle kontrolinstruks af maj 2019, opdateret februar 2021. Her er det kapitel 2 "Forberedelse af kontrollen", kapitel 7 "Kontrollørens forpligtigelser" og kapitel 8 "Brug af billeder (fotos/video)", som har særlig relevans.

Den generelle kontrolinstruks finder du på intranettet under: [Landbrugsstyrelsen intranet](#) → [Det faglige indhold](#) → [Kontrolportal](#) → [Generelt om kontrol](#).

2.1 Kontrolgrundlag

I kontrolrapporten udfylder sagsbehandleren skema A med generelle oplysninger, som fremgår af sagen. Du skal som kontrollør sikre dig, at der ikke mangler information i skema A inden du varsler kontrollen. Hvis der gør, skal du vente med at varsle kontrollen til alt i skema A er udfyldt og/eller kontrolgrundlaget er komplet. Tidsfristen i VAKS vil være sat til årets udgang, med mindre opretholdelsesperioden udløber i løbet af året. I sådanne tilfælde skal du være opmærksom på, at sagen skal afsluttes helt inden tidsfristen udløber.

Når du modtager en sag, skal du derfor starte med at tjekke, at kontrolgrundlaget som minimum indeholder:

- Rapport
- Gældende tilsagnsbrev
- Vejledning fra ansøgningsåret
- Udbetalingsanmodning
- Skovkort
- Indberettet kortmateriale, dvs. polygon i IMK
- Evt. bevoksningsliste/tilplantningsplan
- De nødvendige tilladelser og eventuelle dispensationer
- Afsynings- eller 5% kontrolrapport med tilhørende bilag

Læs sagsbehandlerens bemærkninger om yderligere forhold, der ønskes kontrolleret. Der skal stå:

- Hvad der skal kontrolleres
- Hvorfor det skal kontrolleres
- Hvordan det skal kontrolleres
- Hvad du som kontrollør skal aflevere af opmålinger og/eller optællinger, som er nødvendige for sagsbehandlingen

Hvis det er uklart, hvad sagsbehandleren beder om, kontakter du vagttelefonen.

Er der stillet særlige vilkår eller givet dispensationer, skal det vedlægges. Har ansøger afgivet en skriftlig fuldmagt vedr. kontrollen, skal den lægges på sagen.

2.2 Udfyldelse af kontrolrapport og bilag

Du skal udfylde en kontrolrapport. Du udfylder alle bemærkningsfelter i de skemaer, hvor der ovenfor står "udfyldes af kontrollør". Sørg for at felter, som ikke er relevante for kontrollen krydses af i IR (ikke

relevant). Skriv en begrundelse for hvorfor feltet ikke er relevant, f.eks. "Ikke ansøgt" hvis ansøger ikke har søgt om tilskud til det, feltet vedrører.

Alle relevante bemærkningsfelter skal udfyldes med svar på spørgsmålet, og relevante bilag/dokumentation/fotos skal vedlægges som dokumentation. Du skal beskrive hvordan du har kontrolleret det pågældende punkt og hvad du har konstateret. Dette gælder både for fejl- og OK-sager. Du skal dog være særlig omhyggelig med tilføjelse af fotodokumentation, hvis du finder fejl og/eller uregelmæssigheder ved kontrollen. Bemærk at for skovbryn, løvskovsbevoksninger og nåleskovsbevoksninger er der et samlet bemærkningsfelt for forpligtigelserne. Det skyldes, at du ofte vil kontrollere flere forpligtigelser i en arbejdsgang, f.eks. ved optælling af prøveflader. Derved kan du undgå at skulle gentage beskrivelsen af kontrolmetoden.

Projektet kan have særlige støttebetingelser. De fremgår af tilsagnet og udspecificeres yderligere af Projekttilskud (herefter omtalt som PROJIL) i de tilfælde, hvor det er nødvendigt. Herunder kan der f.eks. være særlige vilkår for projektet, som f.eks. kan være fremkommet efter høring af kommunen eller museet.

Du skal være opmærksom på at baseret på dine svar i kontrolrapporten, skal en udenforstående person (f.eks. en revisor) kunne se, hvad du har gjort for at kontrollere de enkelte punkter. Derfor er det vigtigt, at det tydeligt fremgår, at du har taget stilling til samtlige punkter i rapporten, og at der er taget stilling til eventuelle tvivlsspørgsmål, der dukker op undervejs ved kontrol på stedet. Rapporten skal kunne stå alene, dvs. den skal kunne læses, uden at slå andre dokumenter op. Undgå derfor at bruge f.eks. tankestreger eller forkortelser, som du ikke har forklaret tidligere.

2.2.1 Kortbilag

Du skal altid vedlægge et eller flere kortbilag i form af skærmpoint fra IMK. Er sagen helt OK, skal kortbilaget blot vise den observation, der godkender ansøgers markindtegning. Er der en eller flere fejl, skal du beskrive, hvad de enkelte observationer viser. Husk at skrive en tegnforklaring f.eks. rød stiple: indberettet areal, pink: opmålt areal, gul: opmålt hegn, blå: nåletræsholme. Du kan være nødt til at lave flere kortbilag, herunder et oversigtskort og detailkort, da du skal sikre dig, at en læser, der ikke har adgang til sagen i IMK, kan se placering og omfang af opmålingerne.

2.2.2 Billedokumentation

Du skal sikre dig, inden du forlader besøgsstedet, at de fotos, der er taget ved kontrollen er tydelige og brugbare. Ved foto af skilte skal du sikre dig, at teksten kan læses, og at størrelsesforholdet kan ses.

Hvis sagen er helt OK, skal du kun vedlægge et til to billeder, der viser, at arealet fortsat er tilplantet.

Hvis der er fejl eller forhold, der giver anledning til bemærkninger, dokumenteres det både med foto og tekst under det relevante punkt i kontrolrapporten. Husk henvisning mellem tekst og foto.

Hvis fotoet ikke kan stå alene, skal det fremgå af fotomaterialet, hvad fotoet skal dokumentere, f.eks. ved at sætte en pil ind på det, der skal fremhæves på billedet.

Vedlæg et kortbilag, der viser, hvor billederne er taget, f.eks. et skærmpoint fra IMK.

Foto skal lægges ind som PowerPoint og gemmes som PDF-fil. Filen navngives "KD1 Fotodokumentation xx-6174-xxxxxx", hvor det sidste er projektets journalnummer i WorkZone.

2.2.3 Udfyldelse af rapporten

Rapporterne består af to dele. Selve rapporten, som sendes til ansøger består dels af skema A, som udfyldes af sagsbehandleren, dels af en række skemaer, som udfyldes af dig som kontrollør. Foran rapporten ligger resumeet "Resultat af kontrollen". Det skal du udfylde på følgende måde:

Sæt kryds i "Ja", hvis det er en OK-rapport. Rapporten er kun OK, hvis der ikke er nogen bemærkninger om fejl eller mangler. Dvs. der må ikke være et eller flere krydser i "Nej" i selve rapporten. Ellers sættes kryds i "Nej".

Er der sat kryds i "Nej", skal du i den næste linje angive numrene på de spørgsmål i tjeklisten, hvor der er fejl eller mangler.

Hvis der er tale om en FJL-rapport, afkrydser du i tredje linje om der er modtaget et høringssvar. Høringssvaret journaliseres på sagen. Har du sat kryds i "Ja", skal du i fjerde linje skrive et resume af høringssvaret. Er det meget langt, så henvis til, at sagsbehandler bør læse hele høringssvaret.

I femte linje skriver du hvordan du som kontrollør forholder dig til ansøgers høringssvar. Hvis du fastholder dit resultat, skriver du "Resultatet af afsyningen/kontrollen fastholdes" og en kort begrundelse. Er ansøger blevet bedt om at redegøre for hvorfor projektet afviger fra normen, skal du forholde dig til, om ansøgers redegørelse passer med de faktiske forhold. Ændrer du dit kontrolresultat, retter du rapporten. Skriv hvilke punkter, du har rettet, og en kort begrundelse for ændringen. Hvis der er mere end et punkt, der er markeret som fejl, gennemgås de systematisk.

Bemærk: nogle ansøgere stiller forskellige spørgsmål i deres høringssvar. Som udgangspunkt skal du ikke besvare ansøgers spørgsmål, med mindre der er tale om enkle spørgsmål direkte til kontrollen. Spørgsmål til selve regelgrundlaget og lignende skal ikke besvares af dig. Kontakt vagttelefonen, hvis du er i tvivl om hvordan et høringssvar skal håndteres.

I den sjette linje afkrydser du, om du har fundet fejl, der ikke vedrører selve projektet, og derfor ikke er en del af høringen. Fejl kan f.eks. være, at du kan konstatere, at der mangler dokumenter på sagen i WorkZone eller at der er fejl i udfyldelsen af afsnit A. Har du sat kryds i "Ja", skal du beskrive fejl i den ottende linje.

Endelig har du mulighed for at krydse af, om du har øvrige bemærkninger. Sætter du kryds i "Ja", skriver du din bemærkninger i det sidste felt.

Her beskrives øvrige bemærkninger, som ikke fremgår af punkterne i kontrolrapporten.

Det kan være usædvanlig stor planteafgang som følge af vejret (f.eks. tørken 2018 eller 2023) eller sygdom (f.eks. asketoptørre i O'erne).

Det kan også være forhold, der formodes at være i strid med anden lovgivning, f.eks. anvendelsen af åbne fredskovspligtige arealer, hvor der kun er mulighed for ekstensiv landbrugsdrift.

Og endelig kan det være forhold, der formodes at være en klar overtrædelse af anden lovgivning, f.eks. overtrædelse af §3 i Naturbeskyttelsesloven eller §11 i Skovloven (byggeri).

Skriv om du har orienteret MST og/eller kommunen. Mailen journaliseres på sagen.

2.3 Varsling og retssikkerhedsbrev

Du varslers som beskrevet i kapitel 3 i den generelle kontrolinstruks. Kontrollen skal som udgangspunkt varsles, såfremt det ikke bringer formålet med kontrollen i fare. Et sådant varsel skal være begrænset til det absolutte minimum og må ikke over ikke overstige 14 dage.

Skovordningerne er hjemlet i skovloven, hvor ansøger normalt skal have mindst 14 dages varsel. EU-forordningen betyder imidlertid, at du aldrig må give et varsel, der er længere end 14 dage. Hvis der er mulighed for at rette op på projektet ved et 14 dages varsel, f.eks. i plantesæsonen, kan det begrundes et væsentligt kortere varsel.

Når du tager telefonisk kontakt med ansøger for at varsle tidspunktet for besøget, skal du samtidig gøre ansøger opmærksom på, at ansøger selv skal kontakte sin skovrejsningskonsulent, hvis ansøger ønsker, at vedkommende skal deltage. Du må ikke ringe direkte til skovrejsningskonsulenten, med mindre der ligger en fuldmagt hertil i kontrolgrundlaget. Fuldmagten skal tydeligt dække besøget. Bemærk: afkrydsning i ansøgningsskemaet/udbetalingsanmodning eller en fuldmagt til TastSelv er ikke tilstrækkeligt.

Ansøger kan gøre indsigelse mod det foreslåede tidspunkt, og er der tungtvejende grunde, skal disse imødekommes. Et nyt tidspunkt skal ligge inden for de 14 dage, med mindre helt særlige forhold som en længere hospitalsindlæggelse ikke gør det muligt. At ansøgers konsulent ikke kan den pågældende dag er i udgangspunktet ikke en tungtvejende grund, og de 14 dage må ikke overskrides af denne årsag. Læs mere i den generelle kontrolinstruks afsnit 3.2.1 Varslet kontrol. Ved varsling om kontrol anmodes ansøger om, at samtlige bilag og originalbilag er til stede under besøget, og at de er ordnet på en sådan måde, at det umiddelbart er muligt at finde de enkelte dokumenter, og at bilag der indgår i sagen og årsregnskab omfattende året/årene for projektets gennemførelse forefindes ved besøget. *For generelle retningslinjer vedrørende varsling henvises til Den generelle kontrolinstruks som findes på kontrolportalen under generelt om kontrol.*

Hvis du skal varsle kontrollen, så findes varslingsbrevet findes som fletbar skabelon i WorkZone under fanen "Jordbrugskontrol".

Varslingsbrevet skal sendes til e-Boks. Hvis det ikke er muligt, må varslingsbrevet gerne sendes pr. mail eller gives til tilsagnshaver ved besøget.

Hvis du rent undtagelsesvist gennemfører en uvarslet kontrol, anvendes et printet retssikkerhedsbrev, som udfyldes på stedet og fotograferes som dokumentation, inden det afleveres til tilsagnshaver.

Retssikkerhedsbrevet findes på [Landbrugsstyrelsen intranet](#) → [Det faglige indhold](#) → [Kontrolportal](#) → [Generelt om kontrol](#).

Du gennemfører kontrollen med hjemmel i skovlovens §49, og skal derfor sætte kryds i regler om natur- og miljøbeskyttelse.

Tilsagnshaver skal altid have udleveret informationsarket "Information om Kontrolbesøg". Dette er indsat i forlængelse af retssikkerhedsbrev hhv. varslingsbrev (varslet kontrol).

2.4 Oprettelse af opmålingssag

Du skal altid oprette en opmålingssag i bronzemodellen til skov. Den tekniske guide ligger på [Landbrugsstyrelsen intranet](#) → [Det faglige indhold](#) → [Kontrolportal](#) → [Kontrol – projekter](#) → [Fælles dokumenter](#).

Opmålingssagen skal oprettes som en del af forberedelsen. Journalnummeret skrives ind i rapporten. Opmålingssagen bruges til fotos og opmåling af projektet. Du skal fortsat oprette et KD-dokument med kort og fotos som bilag til kontrolrapporten uanset om der er tale om en OK- eller fejlsag. Det skal dels sikre et revisionsspor, dels skal KD-dokumentet med som bilag til rapporten, når du sender det sammen med orienterings- eller høringsbrev til ansøger.

OBS!: Opmålingssagen åbner default med ansøgers egne marker fra FS. Du må IKKE bruger dem eller marker 2023 / marker 2022 til kontrollen. Du kan bruge tilsagnslaget for 2019. Du skal dog sikre dig, at tilsagnspolygonen er blevet rettet i forbindelse med udbetalingen. Hvis det ikke er sket, skal du skrive det under bemærkninger på kontrolrapportens resumeside.

2.4.1 Observationer i IMK

Hvis du skal foretage opmålinger i IMK, skal du bruge en eller flere af nedenstående observationer. Du kan se i tabellen hvilke observationer du skal bruge til hvad.

Observation	Gruppe	Undergruppe	Anvendes til
1.1	Plantning	Tilplantet areal uden levende planter	Arealer inden for tilsagnet, som har været tilplantet, men hvor planterne er gået ud – uanset årsag
2.1	Ikke støtteberettiget	Ikke støtteberettiget tilsagnsareal	Arealer, der ikke er støtteberettigede, f.eks. arealer over 0,10 ha, der er utilplantede, læhegn, søer etc.
3.1	Forpligtigelser ikke overholdt	Forpligtigelser ikke overholdt – skriv årsag i bemærkninger	Areal, hvor en eller flere forpligtigelser ikke er overholdt, f.eks. for få planter, fejl i indblandingsprocenter etc. Bruges til beregning af nedsættelse ved AOVG.
4.2	Skovbryn	Skovbryn uden for det indberettede areal	Bruges hvis en del af skovbrynet er plantet uden for tilsagnet. Såfremt skovbrynet inkl. dette areal overholder forpligtigelserne til skovbryn og kan pålægges fredskovspligt, kan ansøger undgå en AOVG-sanktion på manglende / forkert opbygget skovbryn.
5.1	Hegn	Opmåling af hegns-længde	Bruges til opmåling af hegns-længden, når hegnet IKKE står i kanten af det tilplantede areal.

2.5 Vurdering og opmåling af arealer og hegn

2.5.1 Projektarealet

Du skal kontrollere at det godkendte areal fortsat er tilplantet og eventuelt udlagt til naturlig tilgroning. Du tager udgangspunkt i det areal, der er udbetalt tilskud til, og opretter observationer på de arealer, der ikke længere er tilplantet, eller hvor kulturtypen er ændret.

Ved selve kontrollen skal du følge projektets ydre grænse og sikre, at der er overensstemmelse mellem det godkendte areal og projektets faktiske placering. Er der afvigelser på mere end 100 m², skal du oprette en observation.

Al opmåling foretages med GPS og/eller på målfaste ortofotos i IMK. Sidstnævnte kræver, at du kan se tilplantningen på et målfast ortofoto.

Der skal altid ligge en eller flere observationer i IMK, der viser det godkendte areal. Er ansøgers indberetning korrekt, opretter du observation ud fra mark.

Du kan komme ud for at du skal opmåle delarealer, f.eks. en fejl kun knytter sig til et delareal, som f.eks. at der er for få buske i skovbrynet. Skal du måle mellem to bevoksninger, skal du gå midt mellem rækkerne.

Skal du opmåle alle arealstyper, sker det i følgende rækkefølge:

Det samlede areal -> det samlede areal med skovbryn -> det samlede areal med løvtræsbevoksninger -> det samlede areal med ekstensive skovbryn -> det samlede areal med ekstensive løvtræsbevoksninger -> det samlede areal med nåletræsbevoksninger -> det samlede areal med ekstensive nåletræsbevoksninger.

2.5.2 Tilplantede arealer

Det tilplantede areals afgrænsning defineres til 1,5 m fra de yderste planters stammer. Du må dog aldrig måle ud over dyrkningsgrænse, matrikelgrænse eller anden tydelig grænse i arealanvendelsen, selvom den ligger mindre end 1,5 m fra de yderste planter. Bemærk, at dyrkningsgrænsen til anden trævegetation (gammel skov, læhegn eller lignende) også er 1,5 m.

2.5.3 Spor

Spor medregnes i arealerne med halvdelen til hver side (gælder også spor i kanten af kulturarealet inde i tilskudsarealet). Sporene må maksimalt være 6 m brede regnet fra planterække til planterække. Du skal måle fra rodhals til rodhals. Der kan ikke medregnes kørespor på den ydre side af projektets løvskovbryn.

Er sporene blevet befæstet med grus eller lignende, ændres deres status til skovveje, og de kan ikke længere indgå i arealet.

2.5.4 Vildtpassager

En vildtpassage er en del af projektarealet, som ikke er indhegnet, så vildtet uhindret kan passere gennem skovrejsningsprojektet. Der vil derfor være hegn på begge sider af vildtpassagen.

Er vildtpassagen utilplantet og seks meter bred eller derunder, betragtes vildtpassagen som et spor, uanset om vildtpassagen fremstår som de øvrige spor eller ej. Forudsætningen er, at der er tilplantet tilsvarende tættere på de tilstødende arealer. Du skal derfor være opmærksom på at plantetallet fortsat holder inklusiv vildtpassage, spor og utilplantede arealer under 0,01 ha.

Er vildtpassagen mere end seks meter bred, betragtes passagen som et lysåbent areal. Er det medregnet i det bevoksede areal, skal du derfor framåle arealet som et lysåbent areal.

Er passagen utilplantet, skal arealet leve op til alle krav til tilplantede arealer. Du skal sikre dig, at alle krav er overholdt. Manglende overholdelse kan ikke begrundes i anvendelsen som vildtpassage.

2.5.5 Arealer, der ikke er tilplantet

Arealer, der ikke kan tilplantes (skovveje, eksisterende bevoksninger og læhegn, søer, moser og andre udyrkede arealer) kan ikke medregnes i projektarealet. Disse arealer vil normalt ikke være en del af tilsagnet, da der er krav om at arealet skal have været i landbrugsmæssig drift. Hvis du kan se, at der er udbetalt tilskud til disse arealer, skal du oprette en observation og trække dem fra. Det samme gælder nyttilkomne arealer af denne type som nye søer, skovveje etc.

Der kan etableres utilplantede arealer på op til 0,01 ha, forudsat at der plantes det tættere på det tilstødende arealer. Hvis der er ubevoksede arealer over 0,01 ha, skal du måle dem fra. Ved opmåling skal du måle 1,5 m fra de yderste planters stammer.

Hvis der er forskel mellem det indberettede areal og det opmålte areal, udfyldes tabellen i kontrolrapporten. Rækken skovbryn udfyldes kun, hvis det har været nødvendigt at måle skovbrynet for sig.

Arealer tilplantet for egen regning, dvs. tilplantede arealer, hvor afstandskrav ikke er overholdt, og arealer uden for den kontrollerede polygon kan ikke medregnes.

2.5.6 Hegnslængde

Er hegnet sat, så det står i kanten af ansøgers indberettede areal, er hegnslængden lig med omkredsen af arealet. Det gælder også i det tilfælde, hvor skrånende terræn betyder, at ansøgers faktiske hegnsforsbrug er større.

Hvis der er afvigelser, skal hegnslængden opmåles med GPS (antenne) og iPad.

Vær opmærksom på, at IMK viser omkredsen i km med to decimaler, når omkredsen er 1,00 km eller mere. Husk at IMK runder hårdt ned, når du skal kontrollere, om den indberettede længde er korrekt.

Du skal altid afrunde hegnslængden til hele meter. Du bruger almindelig matematisk afrunding.

2.6 Vurdering af plantetal

Ved en kontrol kan du få brug for at vurdere plantetallet ud fra en stikprøvemåling af række- og planteafstand. Du kan bruge metoden til at supplere din plantetælling og dermed reducere antallet af prøveflader, forudsat at projektet er OK og ensartet.

Projekterne er normalt maskinplantede, og her vil der være ingen eller små udsving i rækkeafstand. Afstanden mellem planterne i rækken vil ofte svinge noget mere. Det er derfor ikke nok med en enkelt måling af planteafstanden. Mål i stedet mellem 5/10 planter eller over 5/10 meter og tag gennemsnittet.

Tabellen viser antal planter pr. ha. ved forskellige afstande mellem rækker og planter. Bemærk at der sjældent plantes i forbandt, og tabellen skal alene bruges til at vurdere, om plantetallet er opfyldt ud fra den række- og planteafstand, du har målt.

Tabel 2.1 plantetal pr. ha

Planteafstand mellem rækker x planter	Planter pr. ha
1,5 m x 1,5 m	4.440 stk.
2,0 m x 1,25 m	4.000 stk.
1,9 m x 1,9 m	2.770 stk.
1,7 m x 1,7 m	3.460 stk.
2,0 m x 1,4 m	3.570 stk.
2,5 m x 2,0 m	2.000 stk.
2,5 m x 2,5 m	1.600 stk.
3,0 m x 2,5 m	1.333 stk.

2.7 Prøveflader og plantetælling

Hvis du skal optælle prøveflader, skal du altid bruge plantetællingsskemaet fra kontrolportalen til opgørelsen. Husk at vælge det rigtige skema. Du skal bruge det for "ansøgt til og med 2019". Plantetællingsskemaet finder du her: [Landbrugsstyrelsen intranet](#) → [Det faglige indhold](#) → [Kontrolportal](#) → [Kontrol – Projekter](#) → [Skovordningerne](#)

Ved kontrollen tæller du kun levende planter i selve sammentællingen uanset hvornår besøget gennemføres. Hovedtræarten skal være angivet på skovkortet. Hvis der står "Blandet løv", "Nål" eller lignende, betragter du den art, der er flest af, som hovedtræart. Det er dig som kontrollør, der ud fra art og kulturmodel afgør, om en plante skal medtælles som hovedtræart, blivende indblandingsart, ammetræ, småtræ eller busk. Finder du døde planter i plantehullet i prøvefladen, opgør du dem i linjen under sammentællingen i plantetællingsskemaet.

2.7.1 Antal prøveflader

Du skal udlægge 6 prøveflader for den første ha, og efterfølgende 2 prøveflader pr. påbegyndt ha, som skal optælles.

1. eksempel: Et projekt på 2 ha vil skulle have 6 prøveflader på første ha + 2 prøveflader på anden ha. Så du skal i alt lave 8 prøveflader.

Et projekt på 4 ha, skal således have antal prøveflader $6 + 2 + 2 + 2 = 12$ prøveflader.

2. eksempel: Prøvefladernes størrelse er 100 m^2 , dvs. der skal være min. 40 planter i prøvefladen ved et plantetal på 4.000 stk. pr. ha.

2.7.2 Prøveflader – optælling over tre rækker

I nyplantede kulturer er det oftest hurtigst at tælle planter i tre rækker ved siden af hinanden.

Tablet 2.2: Oversigt over hvor mange meter, der skal tælles i tre rækker afhængig af afstanden mellem træærkerne.

Rækkeafstand	Antal m der skal tælles i hver række
1,25 m	26,7 m
1,3 m	25,6 m
1,4 m	23,8 m
1,5 m	22,2 m
1,6 m	20,8 m
1,7 m	19,6 m
1,8 m	18,5 m
1,9 m	17,5 m
2,0 m	16,7 m
2,5 m	13,3 m
3,0 m	11,1 m

2.7.3 Cirkulære prøveflader

Er det ikke muligt at skelne rækkerne fra hinanden, udlægges cirkulære prøveflader med en radius på 5,64 m. Centrum markeres med en pind og på denne monteres en snor, hvor radius markeres. Marker cirkelens skæringspunkt med rækkerne med spray, så det er tydeligt, hvilke planter, der er inden for cirklen. Tæl derefter planterne i prøvefladen.

2.7.4 Delområder

Er det kun en del af arealet, hvor du vurderer plantetallet for at være for lavt, kan arealer inddeles i områder, der er ensartede. Et delområde kan f.eks. adskille sig ved resten af projektet ved, at en træart kommer dårligt, f.eks. fordi delområdet er påvirket af vand eller frost. Du skal begrunde opdelingen i rapporten.

Du opdeler også i delområder, hvis en eller flere forpligtigelser ikke er opretholdt på en del af arealet. Det kan være en bevoksningslitra, hvor forpligtigelsen om mindst 10% indblanding vurderes overtrådt.

Delområder vil ofte være:

- Bevoksningslitra
- Topografisk definerede arealer, f.eks. fugtige lavninger eller tørre bakketoppe.
- Defineret af tidligere anvendelse, f.eks. tidligere permanente græsmarker

2.7.5 Udlægning af prøveflader

Prøvefladerne skal udlægges tilfældigt, så de dækker hele arealet. Du må derfor ikke lede efter "repræsentative" arealer. Start i et hjørne af arealet. Vurder ud fra kortet, hvor langt du skal gå før du udlægger den næste prøveflade. Følg en række eller gå mod et sigtepunkt i horisonten.

Rammer en prøveflade et spor, et åbent areal eller en anden bevoksningstype, rykkes prøvefladen, så den ligger inden for en bevoksningstype.

Ved udlæg af prøveflader i skovbryn skal der tages højde for, at buskene må indblandes i en gradient over brynet, så der må være mere end 40% buske i de(n) yderste række, hvis der er tilsvarende flere træer i de inderste rækker. Start med at finde bredden af skovbrynet og sørg for at lægge prøvefladerne sådan, at alle rækker er ligeligt repræsenteret.

2.7.6 Selvforyngelse

Tilskuddet gives til tilplantning. Der kan dog medregnes op til 4 selvforyngede planter pr. prøveflade. Det er dig som kontrollør, der ud fra anlægsmønstret vurderer, om en plante er selvforynget eller plantet. Du tager tæller med i den relevante kategori i plantetællingsskemaet. Skriv under bemærkninger i rapporten, at der er talt selvforyngede planter med.

2.7.7 Rækkevis indblanding

Hvis træerne er plantet systematisk i rækker, kan optælling af rækkerne give en bedre vurdering af indblanding end prøveflader. Det gælder også, hvis evt. indblanding i rækken er foretaget systematisk f.eks. for hver fjerde plante. Husk at tjekke, om række- og planteafstand er ens.

2.7.8 Invasive arter og ikke-godkendte arter

Du skal være opmærksom på at invasive arter ikke må plantes, hverken i skovbryn eller andre bevoksninger - det drejer sig om bjergfyr, contortafyr, glansbladet hæg, rynket rose, kinesisk vokstræ, mesquite-træ, skyrækker og tåre-akacie. Desuden gives der ikke tilskud til nobilis og nordmannsgran, til prydvækster, frugtplantager (frugttræer), energiafgrøder og lign. Pil og poppel må gerne anvendes, men ikke dyrkes som energiafgrøder. Hvis du er i tvivl om en art kan godkendes, kontakt Vagttelen.

Hvis der er plantet invasive arter, prydvækster, nobilis eller nordmannsgran noteres art og omfanget gøres op (antal og areal). Det samme gælder af frugttræer. Er det nødvendigt at udlægge prøveflader, skal du gøre som beskrevet i afsnit 2.6. Dokumenter art(er) med fotos.

Ved optælling af prøveflader noterer du de ikke-godkendte arter i linjen under sammentællingen i plantetællingsskemaet.

2.8 Kontrol af bilag og anden dokumentation

Skovrejsning er baseret på standardomkostninger. Ved den efterfølgende kontrol skal du foretage en stikprøvekontrol af, at ansøger fortsat opbevarer alle bilag ved at bede om at se tre bilag i forbindelse med besøget.

2.8.1 Typer af dokumentation

Dokumentationen kan være:

- Fakturaer
- Følgesedler
- Fotos
- Kontrakter
- tilbud
- eller andre bilag til understøttelse af vurderingerne.

Dokumentation, der indgår i kontrollen, skal affotograferes.

Fakturaerne skal dække/omhandle de investeringselementer, der er givet tilskud til.

OBS: Husk at fotodokumentere tvivlsomme forhold og beskrive under bemærkninger i kontrolrapporten.

I det følgende gennemgås hvordan du skal vurdere opfyldelsen af kravene i forbindelse med kontrollen.

2.8.2 Krav til faktura

Ofte vil tilsagnshaver vælge at vise en faktura som et af de tre bilag. Ved faktura skal du være opmærksom på følgende fire punkter:

- 1) En faktura skal ifølge EU og nationale regler indeholde:
  - Tilsagnshavers navn og adresse
  - Fakturaudsteders navn, adresse og CVR-nr. eller SE-nr.
  - Fakturadato
  - Evt. leveringsdato
  - Fortløbende nummer, som identificerer fakturaen
  - Beskrivelse af leverancen, inkl. mængde og art af de leverede varer, så det er muligt at se sammenhængen til det projekt, der er givet tilsagn om tilskud til
  - Betalingsdato
  - Bankoplysninger
  - Betalings-ID – betalingsinformation om fakturaudsteders kontonummer og fakturanummer
  - Momsgrundlaget, dvs. beløb eksklusiv moms, momsbeløbet og beløbet inklusiv moms
  - Eventuelle rabatter og prisnedslag

Du skal kun kontrollere de dele af fakturaen, der er nødvendige for kontrollen, herunder:

- Tilsagnshavers navn og adresse
  - Fakturaudsteders navn, adresse og CVR-nr. eller SE-nr.
  - Fakturadato
  - Evt. leveringsdato
  - Beskrivelse af leverancen, inkl. mængde og art af de leverede varer, så det er muligt at se sammenhængen til det projekt, der er givet tilsagn om tilskud til.
- 2) Du kan møde fakturaer, hvor beskrivelsen af leverancen er "I henhold til tilbud". Der må tilbuddet også fremskaffes og sammenlignes med det kontrollerede. Det er vigtigt, at der er overensstemmelse mellem det leverede iht. tilbud/faktura og det, der konstateres på stedet.
  - 3) E-fakturaer, EDI fakturaer og andre elektroniske fakturaer skal indeholde samme informationer, som beskrevet ovenfor. I nogle økonomisystemer vil der ligge en scannet faktura bag den elektroniske, som det er muligt at skanne ud.
  - 4) Fakturadatoen og betalingsdatoen skal være efter projektstartsdatoen som beskrevet under "Inden for projektperioden" ovenfor.

Fakturaen skal være relevant for skovrejsningsprojektet. Det betyder, at fakturaen skal kunne relateres direkte til projektet. Hvis fakturaen indeholder leverancer, der ikke vedrører projektet, må ansøger redegøre herfor. Det gælder navnlig leverancer, som ikke må anvendes til projektet, f.eks. pesticider eller nordmannsgran- og nobilisplanter.

Dokumentationen skal vedlægges kontrolsagen som særskilt dokument KD5.

Det vil fremgå af varslingsbrevet, at ansøger skal fremvise dokumentation for ovennævnte krav. Er kontrollen rent undtagelsesvist uvarslet, skal du også have dokumentationen. Det er derfor vigtigt, at du får fat i tilsagnshaver, når du påbegynder kontrollen.

Du skal være opmærksom på, at da privat skovrejsning er en ordning med standardomkostninger, er der ikke krav om faktura og/eller betalingsdokumentation til alle udgifter m.v., men tilsagnshaver skal kunne dokumentere, at alle krav er opfyldt.

2.8.3 Ejerforhold

Tilskud til skovrejsning udbetales til lodsejeren. I forbindelse med forberedelse af kontrolgrundlaget kontrollerer sagsbehandleren, at det fortsat er ansøger, der er ejer af arealerne. Det noteres i felt a.8, og sagen sendes ikke til kontrol, før et evt. ejerskifte er afklaret.

Hvis du på kontrollen bliver gjort bekendt med, at der er sket et ejerskifte, som ikke er registreret, noter du det i kontrolrapporten i felt e.1.

Det samme gælder, hvis du bliver bekendt med, at skovrejsningsarealerne er bortforpagtet.

2.9 Skiltning

Hvis støtten til projektet er under 375.000 kr., skal der ikke skiltes.

Hvis støtten til projektet overstiger 375.000 kr., skal der skiltes i projektperioden.

Hvis støtten til projektet overstiger 3.750.000 kr., skal der skiltes i opretholdelsesperioden. Skiltet skal først være opsat 3 måneder efter projektperiodens afslutning.

Skiltet skal være placeret, så det er synligt for offentligheden. Det vil typisk være ved indkørslen til arealet, men er der en parkeringsplads eller en sti ved arealet, kan det også være et velegnet sted at placere skiltet.

Skiltet skal være af et vejrbestandigt materiale.

Hvis skiltet ikke lever op til kravene, tages fotos jf. pkt. f.2.

Skiltet skal indeholde nedenstående logo og tekst:

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

EU logo (med tekst)

Følgende tekst: "Den
Europæiske Landbrugsfond for
Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer
i landdistrikterne".

Har ansøger en hjemmeside, hvor der informeres om projektet, skal hjemmesiden også indeholde det viste logo. Det kontrolleres administrativt – du skal alene spørge efter adressen på hjemmesiden.

2.10 Orientering af Miljøstyrelsen

Det er en tilsagnsbetingelse, at arealet pålægges fredskovspligt og drives i overensstemmelse hermed. Miljøstyrelsen har bedt om at blive orienteret om nedenstående forhold, som kan være en overtrædelse af skovloven.

Ifølge skovlovens §8 skal fredskovsarealer som hovedregel holdes bevokset med træer, der kan danne højstammet skov. Skoven må ikke fældes før den er hugstmoden, og dyrehold er forbudt på bevoksede arealer. Følgende kan tyde på, at §8 er overtrådt:

- Hvis mere end 10% af skovens bevoksede areal er fjernet
- Hvis der er dyrehold i de tilplantede dele af skoven
- Hvis arealet anvendes til intensiv landbrugsdrift (ikke vildtager)

Ifølge skovlovens §11 må der på fredskovspligtige arealer ikke opføres byggeri, foretages terrænændringer eller anbringes affald. Mindre bygninger og terrænændringer, som er nødvendige for skovdriften, er undtaget. Det samme gælder mindre bygninger til gavn for børn og unges friluftsliv. Følgende kan tyde på, at §11 er overtrådt:

- Større bygninger fx jagtthytte, (sommer)hus, maskinhus, tekniske anlæg opført efter plantning af skoven
- Terrænændringer fx anlagt sø eller deponi af jord, som er sket efter plantning af skoven
- Større mængder affald

Ifølge skovlovens §27 skal ydre skovbryn af løvtræer og buske bevares på fredskovsarealer. Følgende kan tyde på, at §11 er overtrådt:

- Skovbrynet er fjernet aktivt fx ved knusning eller afpudsning

Du orienterer Miljøstyrelsen ved at sende en mail til MST Østjylland på ojl@mst.dk (dækker kommuner i Jylland) eller MST Storstrøm på sto@mst.dk (dækker kommuner øst for Lillebælt). Vedhæft kort med seneste ortofoto og matrikelnummer samt et billede af den mulige overtrædelse. Beskriv hvad du har set.

2.11 Force majeure

Ansøger kan påberåbe sig force majeure, hvis der indtræffer begivenheder, der forhindrer ansøger i at opfylde forpligtelserne, og hvor ansøger med en forholdsmæssig indsats ikke kunne have sikret sig herimod.

Force majeure kan f.eks. være en tørkeperiode som den, der indtraf i forsommeren 2023, hvor hele landet lå på tørkeindeks 10 i en længere periode.

Kontrol ved force majeure

Selvom ansøger har påberåbt sig force majeure, skal afsyning, kontrolbesøg eller kontrol efter udbetaling gennemføres som efter instruksen uden hensyntagen til påberåbelsen af force majeure. Det betyder, at du f.eks. skal optælle prøveflader, hvis der er planteafgang som følge af tørke.

Ved optælling af planter skal du ikke medregne døde planter. Disse skal i stedet opgøres i plantetællingsskemaets felt "Døde planter i plantehul" under sammentællingen i hver prøveflade. Døde planter skal derfor heller ikke artsbestemmes.

Ansøgers forpligtelser

Det er en forudsætning, at ansøger påberåber sig force majeure skriftligt senest 15 arbejdsdage efter det tidspunkt, hvor ansøger er i stand til at gøre det.

Husk at beskrive, om ansøger har gjort det nødvendige for at sikre planternes overlevelse. Det betyder, at der skal renholdes i vækstsæsonen, så længe træernes størrelse gør det muligt, så konkurrencen for ukrudt nedbringes. Det er ikke et krav, at ansøger har vandet projektet, da eventuel kapacitet til vanding forventes at være brugt til marker med andre afgrøder.

Afrapportering

Skriv en bemærkning til sagsbehandler, hvis du i forbindelse med afsyning, kontrolbesøg eller kontrol efter udbetaling bemærker, at ansøger ikke lever op til ovenstående. Det kan f.eks. være:

- Ansøger har påberåbt sig force majeure på grund af tørke. Du konstaterer, at arealet ikke har været ramt af tørke, men f.eks. angreb af mosegrise. Det vil sige, at årsagen er ikke er korrekt.
- Ansøger har påberåbt sig force majeure på grund af tørke. Du konstaterer, at der er planteafgang, men også at der ikke er renholdt overhovedet. Det betyder, at ansøger ikke har gjort det fornødne for at redde planterne.
- Ansøger har påberåbt sig force majeure på grund af tørke. Du konstaterer, at der ikke er planteafgang. Ansøger har påberåbt sig force majeure uden grund.
- Ansøger har påberåbt sig force majeure på grund af tørke i sommeren 2023 og ansøgers konsulent indsender påberåbelsen i foråret 2024. Du konstaterer, at ansøger bor op af projektet og/eller var vidende om planteafgangen for mere end 15 arbejdsdage siden.

Sagsbehandleren træffer afgørelse om ansøgers påberåbelse af force majeure skal anerkendes efter afsyning, kontrolbesøg eller kontrol efter udbetaling er gennemført i forbindelse med sagsbehandlingen.

2.12 Mistanke om svig

Det er helt almindeligt, at et kontrolbesøg afdækker uregelmæssigheder. En uregelmæssighed er enhver manglende opfyldelse af de forpligtelser og vilkår, som fremgår af tilsagnet. En uregelmæssighed er IKKE svig. Der kan være mistanke om svig, hvis ansøger f.eks. med vilje (forsætligt) har givet urigtige oplysninger eller forfalsket dokumentation.

Det er langt sjældnere, at en afsyning eller kontrol afdækker en eller flere ting, som rejser mistanke om svig. Opstår der mistanke om svig, skal du gennemføre besøget som planlagt, og så i øvrigt notere de forhold ned, eller på anden måde dokumentere dem – eksempelvis med et foto – som giver anledning til mistanken. Det er meget vigtigt, at du som kontrollør ikke oplyser ansøger om, at der er en mistanke om svig.

Umiddelbart efter besøget kontakter du Vagttelefonen og fortæller om din mistanke. Vagttelefonen vil drøfte forholdet med Svig & Omgåelse og afklare, om der kan være tale om svig og om der f.eks. kan foretages høring af andre forhold, der måtte være konstateret på besøget. Det er vigtigt, at du taler med Vagttelefonen, inden du taler med eller skriver til ansøger, herunder om andre forhold end det, der har givet anledning til mistanken om svig.

Kontakter ansøger dig, må du henvise til, at forholdene undersøges nærmere i den igangværende sagsbehandling.

Efter kontrollen skal du "rejse et rødt flag" hos sagsbehandleren ved at meddele din mistanke om svig til sagsbehandleren, som vil forholde sig til mistanken. Du skal udfylde "Bilag ved mistanke om svig", som findes på kontrolportalen. Bilaget sendeskeden sendes i en mail til den aktuelle sagsbehandler og til Projekttilskuds enhedspostkasse samt til vagttelefonen på projektstoette@lbst.dk. Mailen skal journaliseres på sagen navngivet INTERNT DOKUMENT. Sagen skal afleveres som en FJL-sag.

Når du har givet besked til sagsbehandler om et rødt flag, vil Projekttilskud foretage en indledende vurdering af mistanken, inden en eventuel overdragelse af sagen til Svig & Omgåelse. Hvis den indledende vurdering resulterer i, at mistanken afkræftes, gennemføres den almindelige sagsbehandling hos Projekttilskud. Såfremt der er fejl, ansøger ikke er blevet hørt om, foretager Projekttilskud høringen. Projekttilskud skal sende ansøgers høringssvar til dig, inden sagsbehandlingen fortsætter, så du kan afgive dine bemærkninger til ansøgers høringssvar.

Kontakt Vagttelefonen, hvis der er tvivl eller spørgsmål.

2.13 VAKS & Workzone

2.13.1 Opgaverne ligger i VAKS

- Kontrolopgaven har opgavekode: **5111OPR_24** samt udtræksårsag: **PS 19** (privat skovrejsning 2019)

I KSK'et udfyldes udelukkende første faneblad.

I feltet " Modtaget fra sagsbehandlingen" anføres dato for modtagelsen af kontrolsagen. Du kan finde datoen i Workzone.

Hvis der pga. mangelfuldt kontrolgrundlag må rekvireres yderligere dokumenter, rettes datoen i "Modtaget fra sagsbehandling" til datoen for senest fremsendte materiale.

Svarfristen fremgår af VAKS. Fristen skal altid søges overholdt, kan det i særlige situationer ikke lade sig gøre, skal baggrunden derfor beskrives i bemærkningsfeltet.

Når du har udfyldt alle relevante felter på faneblad 1 i VAKS, skal du trykke på "Luk færdig". Herved fremkommer sagens status (FJL eller FSO) på forsiden af KSK'et. Hvis du ikke trykker "Luk færdig", vil sagen fortsat have status "Åben".

Hvis sagen er FJL, skal du på forsiden angive overtrædelseskategorien, som beskriver hvilken type fejl, der er på sagen. Er der flere fejltypen på samme sag, vælger du den, der bedst repræsenterer fejllens alvor og omfang. Overtrædelseskategorien bliver ikke brugt i den videre sagsbehandling, men skal bruges til at analysere fællestræk ved fejlsager til den risikobaserede udtagning. Du kan derfor ikke "vælge forkert".

Du kan se de forskellige overtrædelseskategorier på 5111A_23 nedenfor.

Overtrædelseskategori	Beskrivelse
Ejerskab	TH er ikke ejer af investeringen eller kan ikke dokumentere ejerskabet efter fx handel
Ny investering	Investeringen eller elementer, fx hegnsmateriale, er ikke nyt, men brugt
Projektperiode	Projektet er påbegyndt inden projektperiodens start eller afsluttet efter projektperiodens slutning
Antal, areal, længde, el. lign	Projektarealet er mindre end indberettet, hegn er kortere end indberettet, andre antal fx klaplåger stemmer ikke
Placering af projektelementer	Tilplantningsplanen er fraveget, projektelementer fx spændingsgiver er placeret anderledes end oplyst
Ikke gennemført	Der er en forpligtelse eller et krav til projektets gennemførelse, som ikke er opfyldt, fx manglende indblanding. Elementer, som ikke er etableret, fx spændingsgiver
Skilte/informationskrav	Skiltning eller anden info fx hjemmeside opfylder ikke kravene til information fx manglende logoer
Ikke funktionsdygtig	Alle projektets elementer er indkøbt, men projektet kan ikke benyttes i fuld omfang. Mangler den ønskede effekt. Fx et hegn, hvor et led er købt, men ikke monteret
Offentlig tilladelse	Den offentlige tilladelse er mangelfuld eller ikke opfyldt, fx dækker ikke projektet eller vilkår ikke overholdt
Faktura/betalingsdokumentation	Dokumentationen er fejlbehæftet, fx kan faktura være udstedt til en anden end TH

2.13.2 Afslutning af opgaven

Når kontrollen er afsluttet, overføres sagen til kvalitetssikring ved KONTROL (Regional Kontrol) ved at ændre feltet "Ansvarlig enhed". Af sagernes titel fremgår den enhed, hvortil sagen skal overføres.

Sagsbehandlerfeltet skal være tomt, og kontrolsagen må ikke afsluttes i Workzone.

Kontrollen anses først som gennemført, når sagerne er overført til PROJTIL, og datoen for overførelse skal fremgå af feltet "Oversendt til kvalitetssikring/KONTROL" i VAKS.

Bemærk: Team KKO i Jordbrugskontrol foretager en tilfældig udvælgelse af de sager, der skal til kvalitetssikring.

2.13.3 Registrering af M-tid

Du skal følge den gældende instruks for tidsregistrering i de regionale kontrolafdelinger.

2.13.4 Kontakt

Kontakt vagttelefonen på 33 95 80 12, hvis du har spørgsmål til gennemførelse af kontrollen. Vagttelefonen har åben fra kl. 8.00 – 15.30 mandag til torsdag, fredag fra kl. 8.00 – 15.00. Du kan også sende en mail til projektstoette@lbst.dk, hvis dit spørgsmål ikke er presserende.

Hvis ansøger kontakter dig efter et besøg for at høre til status for sin ansøgning, skal du henvise ansøger til Kontaktcentret tlf. 33 95 80 00. Kontaktcentret har de bedste forudsætninger for at svare på ansøgers spørgsmål omkring status for sagen eller andre spørgsmål.

3. 1 % Efterfølgende kontrol

Ifølge kontrolforordningens artikel 52 skal en efterfølgende kontrol efterprøve, om investeringen lever op til de forpligtigelser, der er fastsat i henhold til artikel 71 i EU's forordning nr. 1303/2013 eller beskrevet i programmet for udvikling af landdistrikterne.

Ifølge artikel 71 må investeringen ikke være ophørt. Er skovrejsningsprojektet fjernet og arealet overgået til anden anvendelse, er der derfor ingen tvivl om, at projektet ikke er opretholdt.

Investeringen må heller ikke udsættes for en væsentlig ændring, der berører dens art, mål eller gennemførelsesvilkår, som vil føre til en underminering af operationens oprindelige mål.

Det er et konkret individuelt skøn, der afgør, om et skovrejsningsprojekt er udsat for en væsentlig ændring. Der kan ikke fastsættes præcise grænser for hvor mange planter, der må gå ud eller fjernes, eller hvor store udgåede huller, der kan accepteres. Også forstlig pleje kan føre til ændringer, der betyder, at projektet ikke længere er opretholdt. Fjernelse af ammetræer (løv) og/eller efterbedring med nål i løvtræskulturer kan medføre, at bevoksningen ikke længere er en løvtræsbevoksning, også selvom plantetallet på kontroltidspunktet fortsat er over 4.000 planter pr. ha. Går den blivende indblanding ud, og erstattes disse med hovedtræarten, kan bevoksningen ændre sig til en monokultur.

Ansøger er forpligtet til at opretholde sin investering, herunder foretage forstlige pleje. Det indebærer at:

- De etablerede kulturer sikres gode vækstmuligheder
- De etablerede kulturer renholdes efter behov
- Der efterbedres med træer og buske efter behov

Ansøger skal derfor foretage renholdelse og efterbedring, hvis der er behov herfor. Renholdelsen skal udføres på en sådan måde, at den ikke skader kulturen. Både manglende renholdelse og forkert renholdelse er til ugunst for ansøger.

Opretholdelseskontrollen skal undersøge, om projektet fortsat lever op til støttekriterierne og forpligtigelserne. Bekendtgørelsen beskriver ikke hvilke ændringer, der er tilladt i opretholdelsesperioden. Da der endnu ikke er afgjort sager vedrørende manglende opretholdelse, er der heller ikke en praksis på området.

Bemærk: Hvis der på udbetalingstidspunktet er konstateret en eller flere fejl, f.eks. et lavere plantetal, for store holme eller for mange buske i skovbrynet, er disse fejl vurderet i forbindelse med udbetalingen. Det er ikke et krav i tilskudsordningen, at fejlene rettes. Det er derfor ikke en fejl i opretholdelseskontrollen, hvis disse fejl fortsat er til stede i uændret form.

Hvis skovrejsningsprojektet fortsat lever op til alle kriterier og forpligtigelser, er investeringen naturligvis opretholdt. Hvis projektet ikke længere lever op til en eller flere forpligtigelser, er det din opgave som kontrollør at beskrive, hvordan projektet ser ud i dag. Kan du se årsagen til fejlen eller manglen, skal det også indgå i beskrivelsen. Bemærk at ansøger er forpligtet til at underrette LBST, hvis der opstår ændringer, som påvirker investeringen. Det gælder også tørke, oversvømmelse og andre forhold, som ansøger ikke kan gøre for.

Hvis skovrejsningsprojektet ikke længere lever op til alle kriterier og forpligtigelser, afleverer du sagen som FJL. Sagsbehandleren vil efterfølgende vurdere, om skovrejsningsprojektet fortsat er opretholdt, eller om de konstaterede ændringer er så væsentlige, at investeringen ikke længere lever op til formålet og dermed ikke er opretholdt. I så fald skal ansøger betale en del af tilskuddet tilbage. %-satsen

afhænger af, hvor længe projektet har været opretholdt. Du skal derfor også ved hjælp af ortofotos eller anden dokumentation undersøge, hvor længe projektet har været opretholdt.

3.1 Forberedelse

Du skal altid inden besøget slå sagen op i IMK og gennemgå ortofotos fra tilplantning og til kontroltidspunktet. Sammenhold med skovkortet og resultatet fra afsyningen eller 5% kontrollen for at se, om der er delområder, der ser ud til at være udsat for ændringer. Vurder også, om de enkelte bevoksninger fremstår ensartede eller ujævne. Ofte vil du også kunne se, om der er foretaget renholdelse de første år efter plantning.

Du skal læse rapporten fra afsyningen eller kontrollen for at se, om der allerede på dette tidspunkt var fejl og mangler. Var der på dette tidspunkt f.eks. færre planter end det som minimum krævede, er det dette lavere plantetal, der er udgangspunkt for den efterfølgende kontrol. Du skal desuden se, hvilket areal, der er udbetalt tilskud til. Tilsagnspolygonen i IMK bør være rettet efter kontrol. Er det ikke sket, skriver du det under andre fejl konstateret i forbindelse med kontrollen.

Som en del af forberedelsen skal du kontrollere, at fredskovspligten er noteret. Du skal slå fredskovslaget til i IMK og tjekke, at det som minimum dækker det areal, der er udbetalt tilskud til.

3.2 Areal (Projektareal)

3.2.1 Besigtigelse

Du skal kontrollere at det godkendte areal fortsat lever op til reglerne. Læs mere i afsnit 2.4. Er det godkendte areal fortsat tilplantet, opretter du en observation ud fra mark, som godkender arealet. Er der fejl, opretter du en eller flere observationer og beskriver fejlen på det pågældende areal. Du skal oprette observationer på arealer over 100 m².

Du skal i kontrolrapportens pkt. e.4 beskrive, hvordan du har kontrolleret, at arealet fortsat lever op til alle forpligtelserne nedenfor. Du skal desuden beskrive, hvad du har konstateret.

3.2.2 Arealet skal være fortsat være tilplantet

Du skal kontrollere, om det godkendte areal fortsat er tilplantet med de kulturtyper, der er udbetalt tilskud til. Bemærk at:

- En OK tilplantning med skovbryn/løvskov også kan godkendes som nåleskov

Er der tidligere tilplantede arealer over 100 m², hvor planterne er væk, er det en fejl, uanset årsagen til at planterne er forsvundet. Hvis du kan se, at planterne er fjernet med fortsæt, skriver du det i rapporten og dokumenterer med fotos. Kan du se, at planterne er forsvundet af naturlige årsager, beskriver du disse og dokumenterer med fotos.

3.2.3 Spor i det godkendte areal

Du skal ved opmåling kontrollere, at spor fortsat ikke er over seks meter bredde målt fra rodhals til rodhals. Du foretager en eller flere stikprøver, hvor sporet ser bredest ud. Er sporet over seks meter bredt, skal du måle det fra som lysåbent areal. Er sporet blevet befæstet og dermed en skovvej, skal hele det befæstede areal fradrages.

3.2.4 Utilplantede arealer medregnet i det godkendte areal

Du skal ved opmåling kontrollere, at utilplantede arealer inde i bevoksningen fortsat ikke er over 0,01 (2019). Er de blevet større, skal det måles fra. Bemærk at utilplantede arealer ud til spor ikke kan medregne som en del af det tilplantede areal. Er de over 100 m², skal det måles fra.

3.3 Pesticider og biocidholdige produkter

Plejen skal ske uden brug af pesticider og biocidholdige produkter.

Der må ikke være tegn på, at der er brug pesticider f.eks. visne urter i områder, hvor urtevegetationen burde være grøn. Forbuddet omfatter enhver form for pesticider f.eks. også smøring mod vildtbid.

Det er muligt at søge dispensation, hvis allerede plantet kultur ellers vil gå tabt. Det vil fremgå af bemærkningerne, hvis der er givet dispensation til brug af pesticider.

3.4 Hegn

Har ansøger fået udbetalt tilskud til hegn, skal det vedligeholdes, så det er funktionsdygtigt i hele opretholdelsesperioden. Ansøger må dog fjerne hegnet inden for de 5 år, såfremt det ikke længere er nødvendigt. Er der ikke udbetalt tilskud til hegn, eller har ansøger valgt selv at finansiere hegnet, sætter du kryds i IR og skriver, at der ikke er udbetalt tilskud til hegn.

3.4.1 Hegnet er fjernet – var funktionen opfyldt?

Hvis hegnet er fjernet, skal du vurdere, om hegnets funktion var opfyldt, da hegnet blev fjernet. Er planterne over bidhøjde for vildtet og er der ingen eller få vildtbid, tyder det på, at hegnets funktion var opfyldt. Er planterne præget af vildtbid, er hegnet fjernet for tidligt. Beskriv omfanget – hvor mange planter er bidt, er det alle arter og/eller hele arealet? Eller der er kun tale om delarealer med langsomtvoksende eller meget attraktive arter? Dokumenter med fotos.

3.4.2 Hegnet er til stede – er funktionen opretholdt?

Hegnet skal vedligeholdes. Hvis hegnet ikke er funktionsdygtigt, f.eks. ved huller i hegnet eller et åbentstående led, beskriver du det og dokumenterer med foto.

3.4.3 Indhegningens størrelse

Den enkelte indhegning må maks. være 5,00 ha. Du skal kontrollere, at størrelsen af den enkelte indhegning fortsat ikke overstiger 5,00 ha. Der kan i forbindelse med sagsbehandlingen været givet dispensation til at hegne mere end 5,00 ha i en indhegning. Det skal i så fald fremgå af kontrolgrundlaget.

Er der fjernet hegn, så den enkelte indhegning er over 5,00 ha, skal du opmåle arealet og dokumentere med fotos hvor hegnet er fjernet.

3.5 Skovbryn

Ansøger er forpligtet til at anlægge skovbryn i skovens kant. Der er en række forpligtigelser til udformningen af skovbrynet. Det gælder dog ikke, hvis skoven støder op til et bevokset fredskovspligtigt areal eller et bevokset skovareal, der pålægges fredskovspligt i forbindelse med projektet.

Du skal udlægge prøveflader som beskrevet i afsnit 2.6. Antallet prøveflader afpasses efter den andel, du vurderer skovbrynet udgør af det samlede areal med skovbryn/løvtræsbevoksninger.

Du skal starte med at udlægge to prøveflader. Sørg for at lægge prøvefladerne sådan, at alle rækker er ligeligt repræsenteret.

Viser sammentællingen, at samtlige forpligtigelser er klart overholdt, kan du supplere optællingen med en gennemgang af resten af arealet. Her foretager du stikprøvemålinger af række- og planteafstand som beskrevet i afsnit 2.6. Viser opmålingen samme plantetal, som du fandt i prøvefladerne, og konstaterer du, at der er plantet efter samme kulturmodel og at der er ubetydelig planteafgang, kan du stoppe optællingen af prøveflader. Du skal vedlægge optællingen af prøveflader i plantetællingsskemaet og skrive i bemærkningsfeltet, hvordan du har kontrolleret og hvad du har observeret.

Viser sammentællingen, at der kan være tvivl om en eller flere forpligtigelser fortsat er opfyldt, eller viser gennemgangen af arealet, at plantetallet svinger og/eller kulturmodellen ikke er den samme og/eller at der er større planteafgang end hvor du udlagde prøvefladerne, skal du udlægge og tælle det resterende antal prøveflader.

Hvis en eller flere forpligtigelser ikke er overholdt, er det vigtigt, at du beskriver hvordan bevoksningen eller bevoksningerne ser ud på kontroltidspunktet, så sagsbehandleren kan vurdere, om projektet fortsat er overholdt. Mangler der planter, beskriver du om de resterende planter er jævnt fordelt eller om der er større eller mindre huller i det tilplantede areal. Mangler der en eller anden form for indblanding,

beskriver du, om den tilbageværende indblanding er jævnt fordelt eller om der er områder helt uden den krævede indblanding.

3.5.1 Mindstekrav til antal levende planter

Du skal kontrollere, om det krævede antal planter fortsat er til stede. Det gør du ved at optælle plantetal i prøvefladerne.

Tabel 3.1 Plantetal i skovbryn

Skovtype	Antal stk. pr. ha
Løvskovsbryn:	4.000 stk./ha.

Er der delarealer, hvor planteafgangen er større end det øvrige areal, skal de optælles for sig. Husk at opmåle delarealet, hvor plantetallet er for lavt.

3.5.2 Tilladte arter i skovbryn

I skovbryn må alene plantes følgende arter:

Tabel 3.2 Oversigt over hvilke træarter der er tilladt at plante i skovbryn

Løvtræer			
Ask	Dunbirk	Småbladet lind	Vinter-eg
Avnbøg	Fugle-kirsebær	Spidsløn	Vorte-birk
Bøg	Rødel	Stilkeg	Ær
Småtræer			
Alm. Kristtorn	Mirabel	Sejlepil	Skov-æble
Alm. Røn	Navr	Sejlerøn	
Buske			
Alm. Hvidtjørn	Engriflet hvidtjørn	Gråpil	Rød kornel
Alm. Hylde	Fjeldribs	Klitrose	Slåen
Alm. Hæg	Femhannet pil	Koral-hvidtjørn	Tørst
Benved	Hassel	Kristtorn	Vrietorn
Blågrøn rose	Havtorn	Kvalkved	Æblerose
Dunet gedebled	Hunderose	Krybende pil	Øret pil
Nåletræer			
Hvidgran	Sitkagran	Skovfyr	Østrigsk fyr

Du kontrollerer om forpligtelsen fortsat er opfyldt ved at du besigtiger skovbrynet. Finder du ikke-tilladte arter, skal du beskrive omfanget. Dokumenter arten med fotos – du skal dog ikke fotografere samtlige planter.

3.5.3 Skovbrynet bredde

Mod nord og vest skal bryn være mindst 20 m brede, mod syd og øst mindst 10 m. Der må ikke være langsgående spor mv. i de yderste 10 meter.

Kontroller bredden ved stikprøvemålinger. Du skal måle fra skel mellem skov og anden anvendelse, dog højst 1,5 m fra rodhalsen af den yderste planterække og til midten af sporet. Skriv hvilken metode, du har brugt, f.eks. at du har målt med stålmålebånd.

Er forpligtelsen ikke overholdt, skal du opgøre, hvor stor en del af det samlede skovbryn, det drejer sig om.

3.5.4 Ingen langsgående spor i skovbrynet

Der må ikke være nye langsgående spor i de yderste 10 meter af skovbrynet. Du vurderer det ved afskridning eller stikprøvemåling der, hvor afstanden mellem skovkant og spor ser ud til at være smallest. Du skal måle fra skel mellem skov og anden anvendelse, dog højst 1,5 fra rodhalsen af den yderste planterække og til 1,5 m fra rodhalsen af planterækken ind mod sporet. Er der plantet seks rækker med en afstand af 1,5 meter, og ligger skel mellem skov og anden anvendelse mere end 1,5 meter fra den yderste række, vil der være $7 \times 1,5 \text{ meter} = 10,5 \text{ meter}$

Er forpligtigelsen ikke overholdt, skal du opgøre, hvor stor en del af det samlede skovbryn, det drejer sig om.

3.5.5 Mindst 20% buske

Mindst 20% af det som minimum krævede plantetal skal fortsat være buske (dvs. 800 pr. ha). Det fremgår af tabel 3.2 hvilke buske, du kan tælle med. Du kontrollerer ved optælling af prøveflader.

3.5.6 Maksimalt 40% buske, småtræer og ammer

Buske, småtræer og ammer må fortsat maksimalt udgøre 40% af det samlede plantetal. Det fremgår af tabel 3.2 hvilke buske og småtræer, du kan tælle med. Du kontrollerer ved optælling af prøveflader.

3.5.7 Nåletræer

Der må fortsat maksimalt være ét nåletræ pr. 100 m bryn i længderetningen og kun hvor det er egns-karakteristisk. Der må kun anvendes arter fra tabel 3.2.

Er der plantet flere, skal du opgøre omfanget og afstanden mellem de enkelte træer.

3.5.8 Skovbrynets opbygning

Buskene skal fortsat enten være fordelt i hele brynets bredde, eller være plantet langs en gradient, så der er forholdsvis flest buske i de yderste rækker af skovbrynet. Der må ikke være 100% buske i de(n) yderste række(r).

Hvis kontrollen viser, at skovbrynet ikke lever op til ovenstående, dokumenteres fejl ved at beskrive plantemønster og artssammensætning i hele brynets bredde, suppleret med fotos.

3.6 Løvtræsbevoksninger

Ansøger kan søge om tilskud til løvtræsbevoksninger. Der er en række forpligtigelser til løvtræsbevoksningerne.

Du skal udlægge prøveflader som beskrevet i afsnit 2.6. Antallet prøveflader afpasses efter den andel, du vurderer løvskovsbevoksningerne udgør af det samlede areal med skovbryn/løvtræsbevoksninger. Er der både søgt almindelige og ekstensive kulturer, skal du udlægge prøveflader i begge kulturtyper.

Du skal starte med at udlægge to prøveflader. Prøvefladerne udlægges tilfældigt, og der er dig som kontrollør, der beslutter hvor de skal udlægges.

Viser sammentællingen, at samtlige forpligtigelser fortsat er klart overholdt, kan du supplere optællingen med en gennemgang af resten af arealet. Her foretager du stikprøvemålinger af række- og planteafstand som beskrevet i afsnit 2.5. Viser opmålingen samme plantetal, som du fandt i prøvefladerne, og konstaterer du, at der er plantet efter samme kulturmodel og at der er ubetydelig planteafgang, kan du stoppe optællingen af prøveflader. Du skal vedlægge optællingen af prøveflader i plantetællings-skemaet og skrive i bemærkningsfeltet, hvordan du har kontrolleret og hvad du har observeret.

Viser sammentællingen, at der kan være tvivl om en eller flere forpligtigelser fortsat er opfyldt, eller viser gennemgangen af arealet, at plantetallet svinger og/eller kulturmodellen ikke er den samme og/eller at der er større planteafgang end hvor du udlagde prøvefladerne, skal du udlægge og tælle det resterende antal prøveflader.

Hvis en eller flere forpligtigelser ikke er overholdt, er det vigtigt, at du beskriver hvordan bevoksningen eller bevoksningerne ser ud på kontroltidspunktet, så sagsbehandleren kan vurdere, om projektet fortsat er overholdt. Mangler der planter, beskriver du om de resterende planter er jævnt fordelt eller om der er større eller mindre huller i det tilplantede areal. Mangler der en eller anden form for indblanding, beskriver du, om den tilbageværende indblanding er jævnt fordelt eller om der er områder helt uden den krævede indblanding.

3.6.1 Mindstekrav til antal levende planter

Du skal kontrollere, om det krævede antal planter fortsat er til stede. Det gør du ved at optælle plantetal i prøvefladerne.

Tabel 3.3 Plantetal i løvtræsbevoksninger

Skovtype	Antal stk. pr. ha
Løvtræsbevoksninger:	4.000 stk./ha.

Er der delarealer, hvor planteafgangen er større end det øvrige areal, skal de optælles for sig. Husk at opmåle delarealet, hvor plantetallet er for lavt.

3.6.2 Anvendte træarter

Der skal anvendes træarter, der er egnede til skovdrift på lokaliteten. Der må fortsat ikke være plantet invasive arter (bjergfyr, contortafyr, glansbladet hæg, rynket rose). Der må fortsat ikke være plantet nobilis og nordmannsgran, prydvækster, frugtplantager (frugttræer), energiafgrøder, og lign. Pil og poppel må gerne anvendes, men ikke dyrkes som energiafgrøder.

Hvis der er plantet invasive arter, prydvækster, nobilis eller nordmannsgran noteres art og omfang og gøres op (antal og areal). Det samme gælder af frugttræer. Dokumenter art(er) med fotos.

Har bevoksningen ændre karakter, så den fremstår som f.eks. et lavskovsareal, skal du beskrive dette og dokumentere med fotos.

3.6.3 Mindst 75% løvtræer

Minimum 75% af det samlede antal planter skal fortsat være løvtræer. Buske, småtræer og ammetræer indgår ikke i opgørelsen. Du kontrollerer ved optælling af prøveflader.

3.6.4 Nåletræsholme

Nåletræsholme skal fortsat være jævnt fordelt inde i bevoksningen. Holme placeret ud mod spor er en fejl uanset størrelse og plantetal. Den enkelte holm skal fortsat være mindre end 0,10 ha. Der skal fortsat være mindst 20 meter mellem holmene.

Holmene vil normalt være synlige på målfaste ortofotos i IMK, og i så fald kan du foretage kontrollen ved at måle i IMK. Du skal ved besigtigelsen sikre dig, at der fortsat er overensstemmelse mellem de målfaste ortofoto og de faktiske forhold på kontroltidspunktet. Ellers skal kontrollere ved at måle holmene op. Med mindre der tydeligt er mere end 20 meter mellem holmene, skal afstanden også måles med antenne og lpad eller opmåling med stålmålebånd.

For at kunne udregne indblandingsprocenten, skal du opmåle arealet af holmene og bevoksningens samlede areal. Tjek at plante- og rækkeafstand er den samme. Er nåletræerne ikke plantet på samme afstand som resten af bevoksningen, skal du udlægge en prøveflade eller måle række- og planteafstand for at kunne beregne nåletræsandelen i bevoksningen.

Vær særlig opmærksom, hvis der samtidig er efterbedret med nåletræ, f.eks. lærk.

3.6.5 Mindst 10% indblanding en anden blivende træart

Mindst 10% af skal fortsat være en anden træart end hovedtræarten. Indblandingen skal kunne overtage arealet, hvis hovedtræarten går tabt. Buske, småtræer og ammer kan derfor ikke indgå i vurderingen. Du kontrollerer ved optælling af prøveflader.

3.6.6 Maksimalt 20% buske, småtræer og ammer

Op til 20% må fortsat være småtræer, buske og/eller ammer. Den samme plante kan ikke både regnes som amme og som en del af 10% indblanding, da indblandingen skal kunne blive en del af det fremtidige kronetag. Du kontrollerer ved optælling af prøveflader.

3.7 Nåletræsbevoksninger

Ansøger kan søge om tilskud til nåletræsbevoksninger. Der er en række forpligtigelser til nåletræsbevoksningerne.

Du skal udlægge prøveflader som beskrevet i afsnit 2.6. Antallet prøveflader afpasses efter den andel, nåletræsbevoksningerne udgør af det samlede projektareal.

Du skal starte med at udlægge to prøveflader. Prøvefladerne udlægges tilfældigt, og der er dig som kontrollør, der beslutter hvor de skal udlægges.

Viser sammentællingen, at samtlige forpligtigelser fortsat er klart overholdt, kan du supplere optællingen med en gennemgang af resten af arealet. Her foretager du stikprøvemålinger af række- og planteafstand som beskrevet i afsnit 2.5. Viser opmålingen samme plantetal, som du fandt i prøvefladerne, og konstaterer du, at der er plantet efter samme kulturmodel og at der er ubetydelig planteafgang, kan du stoppe optællingen af prøveflader. Du skal vedlægge optællingen af prøveflader i plantetællingsskemaet og skrive i bemærkningsfeltet, hvordan du har kontrolleret og hvad du har observeret.

Viser sammentællingen, at der kan være tvivl om en eller flere forpligtigelser fortsat er opfyldt, eller viser gennemgangen af arealet, at plantetallet svinger og/eller kulturmodellen ikke er den samme og/eller at der er større planteafgang end hvor du udlagde prøvefladerne, skal du udlægge og tælle det resterende antal prøveflader.

Hvis en eller flere forpligtigelser ikke er overholdt, er det vigtigt, at du beskriver hvordan bevoksningen eller bevoksningerne ser ud på kontroltidspunktet, så sagsbehandleren kan vurdere, om projektet fortsat er overholdt. Mangler der planter, beskriver du om de resterende planter er jævnt fordelt eller om der er større eller mindre huller i det tilplantede areal. Mangler der en eller anden form for indblanding, beskriver du, om den tilbageværende indblanding er jævnt fordelt eller om der er områder helt uden den krævede indblanding.

3.7.1 Mindstekrav til antal levende planter

Du skal kontrollere, om det krævede antal planter fortsat er til stede. Det gør du ved at optælle plantetal i prøvefladerne.

Tabel 3.4 Plantetal i nåletræsbevoksninger

Skovtype	Antal stk. pr. ha
Nåletræsbevoksninger:	2.800 stk./ha

Er der delarealer, hvor planteafgangen er større end det øvrige areal, skal de optælles for sig. Husk at opmåle delarealet, hvor plantetallet er for lavt.

3.7.2 Anvendte træarter

Der skal anvendes træarter, der er egnede til skovdrift på lokaliteten. Der må fortsat ikke være plantet invasive arter (bjergfyr, contortafyr, glansbladet hæg, rynket rose). Der må fortsat ikke være plantet nobilis og nordmannsgran, prydvækster, frugtplantager (frugttræer), energiafgrøder, og lign. Pil og poppel må gerne anvendes, men ikke dyrkes som energiafgrøder.

Hvis der er plantet invasive arter, prydvækster, nobilis eller nordmannsgran noteres art og omfanget gøres op (antal og areal). Det samme gælder af frugttræer. Dokumenter art(er) med fotos. Har bevoksningen ændre karakter, så den fremstår som f.eks. et areal med juletræsproduktion, skal du beskrive dette og dokumentere med fotos.

3.7.3 Mindst 10% indblanding af løv / eller tre blivende nåletræsarter

For at sikre robuste skove, skal mindst 10% af det samlede plantetal i hver bevoksning være løvtræ af en blivende art eller bevoksningen skal være en blanding af mindst tre nåletræsarter, der hver især udgør mindst 10% af det samlede plantetal. Buske, småtræer og ammer kan derfor ikke indgå i resultatet. Vær særlig opmærksom på lærk, der ofte anvendes som ammetræ. I så fald vil den ofte være indblandet rækkevist på de fremtidige spor. Du kontrollerer ved optælling af prøveflader.

3.7.4 Maksimalt 20% buske, småtræer og ammer

Op til 20% må være småtræer, buske og/eller ammer. Den samme plante kan ikke både regnes som amme og som indblanding nævnt ovenfor, da indblandingen skal kunne blive en del af det fremtidige kronetag. Du kontrollerer ved optælling af prøveflader.

3.8 Forstlig pleje

Der skal foretages forstlig pleje. Det betyder, at den etablerede kultur skal sikres gode vækstmuligheder. Der skal derfor renholdes efter behov. Der skal efterbedres med træer og buske efter behov.

Du skal her beskrive, om der er foretaget passende forstlig pleje. Kulturen skal være renholdt i et sådant omfang, at planterne overlever. Mangler der mange planter, og er der ikke renholdt, er der sandsynligvis en sammenhæng mellem de manglende planter og den manglende renholdelse. Mangler der planter og er der skader på de resterende planter samt kørespor i rækkerne, er der sandsynligvis en sammenhæng mellem måden renholdelsen er udført på og de manglende planter. Beskriv omfanget og dokumenter med fotos.

Beskriv også, om der er efterbedret. Beskriv omfanget og dokumenter med fotos.

Bemærk: hvis planterne er gået tabt af klimatiske årsager, f.eks. tørke eller oversvømmelse, har ansøger pligt til at underrette LBST. Observerer du, at planterne ser ud til at være gået ud af klimatiske årsager eller lignende forhold, som ansøger ikke ansvarlig for, beskriver du det her. Beskriv omfanget og dokumenter med fotos.

3.9 Særlige vilkår

Tilsagnet kan være givet på særlige vilkår. I så fald skal du kontrollere, om de særlige vilkår fortsat er overholdt, såfremt de fortsat er relevante. Det vil ofte indebære, at du enten på målfast ortofoto eller i felten skal tage en stikprøvemåling af om f.eks. et afstandskrav er overholdt. Ved fortidsminder kan du tjekke det ved at slå lag til i IMK.

3.10 Andre kontrollerede forhold

Sagsbehandleren kan have bedt dig om at kontrollere et bestemt spørgsmål. Du skriver, hvordan du har undersøgt spørgsmålet og svaret her.

3.11 Skiltning

Hvis ansøger er forpligtet til at skilte i opretholdelsesperioden, skal du kontrollere, om der er opsat et skilt om projektet. Skiltet skal være placeret, så det er synligt for offentligheden, f.eks. ved adgangsvejen til skoven.

Der skal vedlægges foto, der viser placering af skiltet samt foto af skiltet, hvor teksten SKAL kunne læses.

Angiv størrelse på skilt (A4/A3, eller andet). Såfremt skiltet virker af utilstrækkeligt kvalitet/holdbarhed, skriv bemærkning herom og dokumenter med fotos.

Hvis ansøger har en erhvervsmæssig hjemmeside, hvor skoven omtales, noterer du hjemmesidens adresse. I den efterfølgende sagsbehandling vil det blive undersøgt, om hjemmesiden lever op til kravene om brug af logo mv.

3.12 Bilagskontrol

Du skal se at ansøger opbevarer de originale dokumenter, herunder dokumenter, der opbevares elektronisk. Du skal bede om at se en stikprøve på tre dokumenter. Det kan være faktura, tilladelser, tilsagsbrev eller lignende. Har sagsbehandler bedt dig om at efterspørge et eller flere bestemte dokumenter, skal du kontrollere dem. Tag et billede af de kontrollerede bilag.

Du skal udfylde skema G i rapporten.

3.13 Projektets opretholdelse

Når du har kontrolleret projektet og udfyldt resten af kontrolrapporten, udfylder du skema H.

Du svarer JA i h.1, hvis projektet ikke længere er tilplantet, men overgået til anden anvendelse. Beskriv de konstaterede forhold.

Du svarer JA i h.2, hvis projektet fortsat er tilplantet, men anvendelsen er ændret, så beplantningen ikke længere lever op til bekendtgørelsens definition af skov. Prydvækster, frugtplantager, pyntegrønt, juletræer, energiafgrøder (lavskov) og lignende bevoksning anses ikke for at være skov jf. bekendtgørelsen. Beskriv de konstaterede forhold.

Du svarer JA i h.3, hvis du i skema E har sat kryds i NEJ i et eller flere felter. Du kan ikke vurdere, om ændringen er væsentlig eller ej, da det ikke beskrevet i bekendtgørelsen hvornår en ændring er væsentlig, og da der endnu ikke er en sagsbehandlerpraksis. Alle sager med ændringer afleveres derfor som FJL. Henvis til de felter i skema E, der beskriver de konstaterede forhold.

Hvis du svarer JA i et eller flere felter i skema H, skal du anmode ansøger om en forklaring. Er ansøger ikke tilstede ved kontrollen, skal du forsøge at kontakte ansøger for at få en forklaring. Lykkes det ikke at få kontakt med ansøger, noteres det i rapporten.

4. Retsgrundlag

Dansk lovgivning

Bekendtgørelse af lov nr. 690 af 26. maj 2023 om skove

Bekendtgørelse nr. 724 af 10. juli 2019 om tilskud til privat skovrejsning

Bekendtgørelse nr. 1258 af 12. november 2018 om Forebyggelse og håndtering af introduktion og spredning af invasive ikkehjemmehørende arter på EU-listen og om en national liste med handelsforbud m.v. over for invasive arter

EU-lovgivning

Forordning nr. 809 af 17. juni 2014, Kommissions gennemførelsesforordning

Vejledninger

Vejledning til tilskud om privat skovrejsning version 2019

[Bagside Overskrift]

[Bagside Tekst]

Landbrugsstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V

www.lbst.dk